

RAADSVOORSTEL

D19.008603

ZK19001293

DATUM	25 november 2019
AGENDAPUNT	2.03.02 en 3.06.02
ONDERWERP	WEK en startnotitie RES
PORTEFEUILLEHOUDER	C. van de Pol
PROGRAMMA	Programma III: Wonen & Ondernemen
BELEIDSVELD	Omgevingstaken
ZAAKNUMMER	ZK1001293 en ZK19003192

AANLEIDING In het Pact van Westfriesland 7.1. heeft de regio de opgave vastgelegd dat ze in 2040 energieneutraal wil zijn. Onder de noemer "de route naar een energieneutraal Westfriesland in 2040" wordt uitwerking gegeven aan de doelstellingen uit het Pact. Als eerste stap is een Westfries Energiekompas (WEK) ontwikkeld. Het kompas geeft richting aan de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma voor een energieneutraal Westfriesland.

Naast het WEK, is de regio Westfriesland betrokken bij de voorbereiding van de Regionale Energiestrategie Noord Holland Noord (RES NHN). De RES NHN komt voor uit het landelijke klimaatakkoord. Als eerste stap is een startnotitie gemaakt.

KADER Pact van Westfriesland 7.1; Nationaal Klimaatakkoord; Raadsopdracht Duurzaamheid Gemeente Koggenland.

WIJ STELLEN VOOR Wij stellen u voor om:

1. In te stemmen met het 'Westfries Energiekompas versie 1.0' (WEK).
2. In te stemmen met de 'Startnotitie Regionale Energie Strategie Noord-Holland Noord' (RES HNH)
3. In te stemmen met de oplegger 'Ergieneutraal Westfriesland 2040 versie 1.0, analyse en duiding van de opgave'.
4. Opdracht te geven tot het opstellen van de RES NHN in samenwerking met de 17 gemeenten in Noord-Holland Noord, de provincie Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

RESULTAAT Westfriesland is in 2040 energieneutraal, bod RES HNH.

RAADSVORSTEL (VERVOLG)

ONDERBOUWING Zoals bij de aanleiding vermeldt, lopen er twee processen naast elkaar: het WEK en de RES. Het WEK is breder dan de RES. Het WEK geeft richting aan de weg naar een energieneutraal Westfriesland in 2040 en omvat een palet aan thema's en sectoren die hierop van invloed zijn. De RES beperkt zicht tot de opwek van duurzame energie en het aardgasvrij maken van bebouwde omgeving. De RES is daarmee eigenlijk één van de instrumenten binnen het WEK. Vanwege de overlap, zowel qua inhoud als proces en tijdsfad, worden beide onderwerpen in één keer aan u voorgelegd.

1. Westfries Energiekompas (WEK)

Westfriesland heeft in het Pact van Westfriesland 7.1 de opgave vastgelegd om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat betekent dat in 2040 de totale vraag even groot is als het aanbod aan duurzame energie. Dat is een forse opgave. Realisatie van deze opgave vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing (het verminderen van de vraag) als om het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van energie.

Om deze opgave te realiseren ontwikkelt de regio een uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt onderdeel van het uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland 7.1. De hiervoor benodigde activiteiten voor de korte en lange termijn worden in de komende periode in samenwerking met bedrijven, maatschappelijke organisaties, raadsleden en inwoners uitgewerkt. Als eerste stap is een Westfries Energiekompas (WEK) ontwikkeld. Het kompas geeft richting aan de stapsgewijze ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma voor een energieneutraal Westfriesland.

2. Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES NHN).

Vanuit het Klimaatakkoord moet elke regio een RES opstellen. Hiertoe is Nederland verdeeld in 30 RES-regio's. Koggenland valt onder de RES-regio Noord Holland-Noord. Deze regio is weer onderverdeeld in 3 sub-regio's: Kop van Noord-Holland, Alkmaar en Westfriesland.

Alle 30 RES-regio's in ons land moeten uiterlijk 1 juni 2020 een concept-bod doen aan het Rijk. In de concept-RES NHN geeft onze RES-regio een uitwerking van hoe ze tot 2030 bijdraagt in de doelstellingen 'duurzame energieopwekking' en 'aardgasvrij maken van de bestaande bebouwing'. De 30 RES-en moeten gezamenlijk invulling geven aan de landelijke opgave van 35 TWh aan opwek van duurzame elektriciteit. Mocht dit niet gehaald worden dan volgt er een landelijke verdeling van de resterende opgave. Nadat het Rijk de concept-RES heeft geaccordeerd, zal deze vervolgens verder uitgewerkt worden en geconcretiseerd in een definitief bod (RES 1.0). De RES 1.0 moet de RES-regio uiterlijk 1 maart 2021 aanleveren bij het Rijk.

In het proces om tot de RES te komen, moet ook een zorgvuldig participatieproces worden doorlopen. Een uitdaging gezien het krappe tijdsfad. Dat vraagt om een opdracht van de raden met heldere kaders. Met het vaststellen stelt u de kaders vast hoe te komen tot de RES NHN. Ook geeft de startnotitie de leidende principes weer over het waarom en hoe van de RES NHN. De kern van de startnotitie is beschreven in de bijlage

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

'Bestuurlijke samenvatting startnotitie'.

3. Analyse en duiding van de opgave

Om de omvang van de Westfriesse opgave in beeld te brengen, is er een analyse gemaakt van de huidige en toekomstige energievraag in Westfriesland. Ook is gekeken naar de huidige (meest recente cijfers, 2016) en het benodigde toekomstige (2030 en 2040) aanbod aan duurzame energie. Deze analyse dient als oplegger. De oplegger duidt de opgave naar energieneutraal in 2040, met als tussenstap 2030. Daarmee vormt de oplegger ook het vertrekpunt voor het concept-bod van Westfriesland in de RES NHN.

4. Opdracht tot het opstellen van de RES NHN

De RES wordt gezamenlijk opgesteld en uitgevoerd door de 17 gemeenten in Noord-Holland Noord, de provincie Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. En via een participatief traject samen met externe partners. In de periode van half oktober 2019 tot half februari 2020 worden gezamenlijk met bedrijven, netbeheerders (voor gas, elektriciteit en warmte), maatschappelijke organisaties, raadsleden en inwoners de beoogde activiteiten voor de korte en lange termijn uitgewerkt om tot een concept-bod te komen. De raad moet uiteindelijk de in de RES gemaakte keuzes borgen in het omgevingsbeleid. Het is daarom belangrijk dat u goed in positie wordt gebracht. Belangrijk daarbij is transparantie en kennisoverdracht. In het RES-proces wordt dit geborgd door:

- U wordt in elke stap van het proces uitgenodigd bij de ateliers, regionaal en/of lokaal. Daarnaast wordt naar behoefte voorzien in extra informatiemomenten, bijvoorbeeld tijdens regionale raadsbijeenkomsten.
- Na vaststelling van de startnotitie vindt lokale participatie plaats. De scenario's worden dan lokaal verrijkt. In deze stap vindt het gesprek plaats met de lokale samenleving, met de gemeenteraad. De wijze waarop, wordt per gemeente uitgewerkt. Vanuit het programma RES NHN wordt hiervoor ondersteuning geboden.
- Bij de oplevering van de concept RES krijgt u gelegenheid om wensen en bedenkingen mee te geven.
- Het proces zoals beschreven in de startnotitie, is voor de periode tot het opstellen van de concept-RES. Hoe het vervolgproces naar een RES 1.0 eruit gaat zien, is afhankelijk van het voorafgaande proces en de opgehaalde leerpunten en resultaten. U wordt betrokken (o.a. plan van aanpak voor vervolgfase) om input te geven over de rol van raden in het vervolgproces.

KANTTEKENINGEN De opgave duurzame energieopwekking heeft impact op het Westfriesse landschap. Al onze inwoners gaan de gevolgen hiervan zien. Draagvlak bij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is belangrijk bij het invullen van deze opgave. Dit bereiken we door een zorgvuldige communicatie en participatie. Dit organiseren we zowel regionaal

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

als lokaal.

Vooral het proces om te komen tot een RES NHN staat onder tijdsdruk door de landelijk opgelegde deadline van 1 juni 2020 voor het concept bod. Aan de raden wordt naar verwachting in de raadsvergaderingen in de periode eind april / mei 2020 gevraagd om de 'wensen en bedenkingen' over het concept bod RES HNH te geven. Het is onwenselijk wanneer raden op dat moment voor verrassingen staan en nog fundamentele bezwaren hebben. Het college zal u tussentijds regelmatig informeren over de stand van zaken. Daarnaast verzoekt het college u nadrukkelijk om tussentijds duidelijk aan te geven waar u twijfels, bezwaren en/of bedenkingen liggen. Wij proberen hier binnen het proces dan zoveel mogelijk rekening mee te houden zodat de uiteindelijke besluitvorming niet (lokaal) vertraagd. Het college begrijpt het spanningsveld waarin u zich bevindt. Zij wil uw raad zo goed mogelijk in positie brengen maar is ook gehouden aan de landelijke planning.

FINANCIËN In 2020 stellen de Westfriesse gemeenten het uitvoeringsprogramma energieneutraal Westfriesland 2040 op. De kosten schatten we in op € 100.000,-. De kosten worden versleuteld naar inwonertal op 1 januari 2019. Via de zomernotitie 2019 is er voorlopig € 20.000 per jaar beschikbaar gesteld voor de RES/WEK. Na het gereed komen van het uitvoeringsprogramma kan worden ingeschat of dit volstaat of dat meer structurele middelen nodig zijn om de opgave te realiseren. Communicatie en het participatieproces gaan extra inzet vragen. Daarnaast moet het uitvoeringsprogramma uitgewerkt worden in het gemeentelijk omgevingsbeleid.

Via het landelijke programma RES wordt gedurende 3 jaar een budget beschikbaar gesteld voor de 30 RES-regio's. Aan de RES NHN wordt jaarlijks € 500.000,- toegekend. Dit bedrag gaat naar centrumgemeente Alkmaar en is bedoeld voor de programma-organisatie voor de energieregio Noord Holland-Noord. Er zijn landelijk geen middelen beschikbaar gesteld voor de benodigde gemeentelijke capaciteit.

DUURZAAMHEID Het WEK en de RES zijn concrete stappen richting een energie neutraal Westfriesland en daarmee direct van invloed op de duurzaamheidsopgave.

ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN Uw raad kan er voor kiezen (op onderdelen) niet in te stemmen en/of niet mee te willen gaan in het proces van het WEK en de RES.

Dit alternatief vinden wij onwenselijk, om de volgende redenen:

- Alle Westfriesse raden stelden eerder het PACT van Westfriesland 7.1 vast, waarbij een energieneutraal Westfriesland in 2040 een van opgaven was. Hier nu op 'terugkomen' schaadt de Westfriesse samenwerking en het imago van / vertrouwen in de Westfriesse gemeenten en van Koggenland in het bijzonder.
- Wanneer Koggenland niet 'meewerkt' aan het bod voor de RES NHN frustreert/vertraagt dit de bovenregionale samenwerking. Bovendien lopen we dan het risico dat het Rijk alsnog een opgave oplegt. In dat laatste geval hebben we

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

minder invloed op deze opgave dan wanneer we hier zelf een voordracht in doen die zorgvuldig volgens het participatie proces van de RES NHN tot stand is gekomen.

- PACT VAN WESTFRIESLAND Dit voorstel is een concrete uitwerking van een van de zes maatschappelijke opgaven uit het Pact van Westfriesland 7.1
- COMMUNICATIE Er zal de komende periode actief gecommuniceerd worden over de strekking en gevolgen van de WEK en RES via een regionaal persbericht en via de lokale kanalen.
- BIJLAGEN Westfries Energiekompas, Startnotitie RES NHN, Analyse en duiding energieneutraal Westfriesland, Bestuurlijke samenvatting Regionale Energiestrategie NHN.

Datum college: 15 oktober 2019

Burgemeester en wethouders van Koggenland.